

Alles wankelt na Veronique's dood

Een andere Renate Dorrestein

Dat er iets veranderd is in de dertiende roman van Renate Dorrestein merk je al aan de titel. 'Zolang er leven is', een merkwaardig berustende titel, voor deze schrijfster.

Renate Dorrestein: Zolang er leven is. Contact, Amsterdam. ISBN 9025426514 (pap.) / 9025427618 (geb); 352 blz. € 18,50 / € 23,50

Ze schreef romans met titels als 'Het duister dat ons scheidt', 'Een hart van steen' en 'Zonder genade'. Ze schreef naar eigen zeggen het liefst over 'de mens op zijn ergst' en 'vergelding en nog eens vergelding'. Haar romans handelen over zaken die vragen om afgrijzen: een moeder die haar kinderen doodt, twee minnaars die zich ontdoen van een rivaal, een zoon die zomaar wordt doodgeschoten in de disco. Het zijn romans die in duistere familiegeheimen en verborgen verledens aanschurken tegen de Angelsaksische traditie van de *gothic novel* waar geesten en spoken uit een donker verleden rondwaren in geheimzinnige gebouwen. Maar met 'Zolang er leven is' is er iets veranderd.

Dorresteins boeken spelen zich af op duistere locaties. De drogisterij in 'Ontaarde Moeders' is zo'n *unheimisch* oord, maar ook de afgelegen villa in 'Een hart van steen' en de pastorie in 'Het duister dat ons scheidt'. Het zijn plekken die toevluchtsoord en gevangenis tegelijk zijn. Plekken waar het idyllische modelgezin langzaam maar zeker desintegreert door incest, depressie, overspel, jaloezie, verwaarlozing, mishandeling. En omdat het zich afspeelt in deze in zichzelf besloten werelden, is er geen ontkomen aan. Voor de lezer trouwens ook niet, omdat Dorrestein de zaak trefzeker richting dramati-

sche ontknoping voortstuwt.

Verontrusten én amuseren wil ze, zo beweerde ze in 2000 in haar schrijvershandboek 'Het geheim van de schrijver'. Om die laatste reden hecht ze aan een strakke compositie. Opbouwen en direct weer afbreken, liever geen gedraai in het midden, stelde ze in hetzelfde boek. Een goede Dorrestein tilt je op en neemt je mee. Ze schrijft in een met de donkere inhoud contrasterende geestige, voortvarende, soms archaisch aandoende Cissy van Marxveldt-stijl, die trouwens ook weer zo zijn nadelen heeft. Veel tijd om ergens bij stil te staan krijg je niet. Eenmaal bij de verklarende ontknoping aanbeland, valt er weinig meer te piekeren over duisternis en geheimen; dat werk heeft de schrijfster zelf al voor je verzet.

En dan nu 'Zolang er leven is'. Het is een tekst die wil oproepen, liever dan verklaren, zo blijkt. Zo kent het verhaal vier vertelperspectieven, die alle vier niet het perspectief van de hoofdpersoon zijn.

Die hoofdpersoon, Veronique, is dood, op 36-jarige leeftijd plotseling gestorven. We blijven met de vier vertellers om haar afwezigheid heen cirkelen. De roman handelt over de eerste drie seizoenen na haar overlijden: Zomer, Herfst, Winter. We volgen de gedachten van de achtergebleven weduwnaar Laurens, van Niels (hun zevenjarige zoon), en van Gwen en Bea, haar twee hartsvriendinnen.

Als het boek begint, is het heel stel bijeen voor de jaarlijkse vakantie in het huis van Gwen. In 'Bij de sluis', een oude boerderij waar Gwen en haar echtgenoot bijhouden en kaarsenmaken. Het is de eerste vakantie na Veronique's dood en niets is hetzelfde. Niet alleen voor de weduwnaar, die nog door rouw is verlamd, ook voor de twee achtergebleven vriendinnen. Vriendin Bea, carrièrevrouw, heeft zojuist haar partner van jaren aan de

Een vriendin is dood, een baby verdwijnt

kant gezet voor een nieuwe, door de anderen gewantrouwde minnaar: Leander, een ziener, die over morfologische velden spreekt en predikt over reïncarnatie. Vriendin Gwen, moederkloek, heeft na twee meisjes-tweelingen die zomer voor het eerst het leven geschonken aan een eenling, een meisje weer. Gwen is er niet gerust op. „Als [Veronique] gewoon op aarde was gebleven, zou Gwen nooit zijn bevallen van zoiets kwetsbaars als een enkel kind, dat wist ze met duistere zekerheid. Door te sterven richt je onbedoeld in andermans leven van alles aan.”

Hoezeer het sterven van Veronique in de levens van de achterblijvers van alles aanricht, blijkt indirect als tijdens een vakantiepicknick Gwens baby spoorloos verdwijnt. Nóg een niet te vatten afwezigheid. Hierna stort ieders wereld ineen, niet in één keer, maar langzaam maar zeker, zoals we dat van Dorrestein gewend zijn.

In weduwnaar Laurens steken schuldgevoelens over de dood van zijn vrouw zo erg de kop op dat hij meent door de geest van Veronique achtervolgd te worden

en tegen beter weten in zijn toevlucht neemt tot de griezelige Leander. Ook Gwen klampt zich, ten einde raad vanwege haar verdwenen baby, aan Leander vast. Bea had zich al eerder aan deze nieuwe minnaar vastgeklampt. Van een onafhankelijke, elegante vrouw verandert zij in een huisloof op gezonde schoenen, voortdurend angstig in de weer om de opvliegende, jaloerse zienner tevreden te stellen.

In 'Zolang er leven is' regeren indirectheid en onzekerheid. Niet alleen omdat we de gebeurtenissen uit vier verschillende, onaffe visies leren kennen, ook omdat de oplossing er niet op volgt. Een vriendin is dood, een baby verdwijnt. Ieders bodem wankelt, en herstel is er niet. De baby keert weer terug, maar zon-

der uitleg. Naar die uitleg zoekt de schrijfster ook niet. Geen speurtocht naar de ingewikkelde motieven van de daders deze keer, ze tekent slechts de chaos en verwarring bij de achterblijvers. Het gaat niet om het geheim, niet om het gat, alleen om de gevolgen.

Natuurlijk gaan die achterblijvers op zoek naar anderssoortige verklaringen, proberen ze via Jomanda-achtige wegen vat te krijgen op wat onbevattelijk is. 'Gothic'-schrijfster Dorrestein is zelf 'gelovig' genoeg om met die bovennatuurlijke oplossingen niet helemaal af te rekenen. Er is alle reden om te twijfelen aan Leanders integriteit, maar de schrijfster houdt het bij die twijfel. Opgeblazen wordt hij niet.

Maar Dorrestein zou Dorrestein niet zijn als ze niet ook in

haar tekening van deze onbeheersbaarheid van het bestaan steeds het heft in handen zou houden. En ook nu zorgt die voortstuwende verteltrant ervoor dat je na afloop even met je hoofd wil schudden: „Wat heb ik nou eigenlijk gelezen?”

En toch, het is vruchtbare twijfel die blijft hangen. Berusting is een groot woord, hoop ook; wanhoop ligt blijvend op de loer. Het leven is niet zomaar in de hand te nemen. Eindelijk een boek van Dorrestein dat eindigt in een vraag en niet in een antwoord. 'Zolang er leven is'. Ja, wat is er dan eigenlijk?

Jann Ruyters